

Samenvatting en conclusies

Deze notitie certificeert de budgettaire raming van de fiscale beleidsmaatregel bij de 'Uitvoeringsregeling willekeurige afschrijving 2001'. Deze maatregel verhoogt het afschrijvingspercentage voor een gedefinieerde subgroep bedrijfsmiddelen in 2023. De raming is vanwege de grote onderliggende kasverschuivingen en de grote gedragseffecten uitvoerig getoetst. Het CPB acht de raming van het budgettaire effect van de maatregel redelijk en neutraal met een hoge mate van onzekerheid, vanwege diverse onzekere aannamen en onzekere gedragsreacties. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de gecertificeerde maatregel. In paragraaf 2 wordt de certificering van en de onzekerheidsanalyse voor de raming toegelicht.

1 Inleiding

Certificering van de budgettaire ramingen houdt in dat het Centraal Planbureau (CPB) toetst of de ramingen 'neutraal en redelijk' zijn en aangeeft wat de bijbehorende mate van onzekerheid is.¹ Een raming kwalificeert als 'redelijk' wanneer er bij het CPB geen betere bronnen of ramingsmethoden bekend zijn om de desbetreffende raming te maken. De term 'neutraal' houdt in dat de raming geen systematische afwijking naar boven of naar beneden vertoont. Een gedetailleerde beschrijving van het toetsingskader is te vinden in de bijlage.

Het CPB certificeert zowel de budgettaire raming voor de komende jaren als het structurele budgettaire effect. Standaard worden voor elke maatregel de beleidsmatige lasten gepresenteerd, die van belang zijn voor besluitvorming over het inkomstenkader.²

In deze notitie certificeert het CPB de budgettaire ramingen van fiscale beleidsmaatregel van het ministerie van Financiën, zoals opgenomen in de Uitvoeringsregeling willekeurige afschrijving 2001. Een maatregel met een geraamd budgettair effect van minimaal 50 mln euro en een maatregel met grote gedragseffecten of een sterk onzekere grondslag beoordeelt het CPB uitvoeriger.³ Daarbij wordt ingegaan op de ramingswijze, met nadruk op de berekening van de grondslag, en de validiteit van de gebruikte aannamen en ingeschatte gedragseffecten. In het bijzonder wordt gekeken naar onzekerheden in de raming, die kunnen voortkomen uit de gebruikte data, modellen, aannamen en de inschatting van mogelijk gedrag. Het CPB geeft daarbij per budgettaire raming een afzonderlijke inschatting van de onzekerheid van de puntschatting van het budgettaire effect.

¹ De oorsprong van de vastgelegde certificeringsronde is het advies van het vijftiende rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte in 2016: Van salдостuring naar stabilisatie, Vijftiende rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte, Den Haag, juli 2016, p.37 en 4 ([link](#)).

² Het kaderrelevante budgettaire effect wijkt in sommige gevallen af van de bijbehorende kasontvangsten of transactiebedragen naar belastingjaar. Om meer inzicht te geven in budgettaire gevolgen op korte termijn, worden de bedragen bij afwijking ook volgens de kas- of transdefinitie vermeld.

³ Ramingen die door gedragseffecten of door de gebruikte grondslag een hoge mate van onzekerheid kennen, vereisen meer inzicht en kwalificeren daarom voor een uitgebreide toetsing. Verder inzicht is ook gewenst als een maatregel in de bijzondere belangstelling staat van het parlement. Maatregelen met een budgettair effect van minder dan 50 mln euro, zonder sterke gedragseffecten, onzekere grondslag of bijzondere politieke belangstelling worden steekproefsgewijs getoetst.

2 Certificering

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de gecertificeerde maatregel en de beoordeling daarvan. Het CPB acht de raming van het budgettaire effect van de maatregel neutraal en redelijk. De onzekerheid in de raming is hoog, omdat het budgettaire effect afhankelijk is van onzekere aannames en fiscale gedragsreacties van bedrijven.

Tabel Fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document..1 Overzicht gecertificeerde maatregelen

'Uitvoeringsregeling willekeurige afschrijving 2001'	Uitvoerige toetsing	Geraamd budgettair effect							Onzekerheid
		mIn euro (a)							
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel	
Tijdelijk willekeurig afschrijven (b)(c)	X	0 (-1032)	-10 (222)	-18 (214)	-25 (207)	-32 (200)	-17 (86)	0 (0)	Hoog
(a)	+ is saldoverbeterend/lastenverzwarend.								
(b)	De tussen haken gerapporteerde waarden zijn de kasbedragen naar belastingjaar. De maatregel zorgt voor verschuivingen van belastinginkomsten door de tijd voor de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. Om hiervoor te corrigeren worden toekomstige afschrijvingen verdisconteerd.								
(c)	De maatregel is structureel in 2029.								

Tijdelijk willekeurig afschrijven

In 2023 wordt de afschrijfmogelijkheid van bepaalde nieuwe bedrijfsmiddelen⁴ tijdelijk verruimd. De tijdelijke afschrijvingsmogelijkheid houdt in dat eenmalig een afschrijving tot maximaal 50% van het investeringsbedrag in het investeringsjaar (kalenderjaar 2023) mogelijk is en het overige investeringsbedrag wordt afgeschreven volgens het normale schema gedurende de resterende afschrijvingsperiode.⁵ De verruimde afschrijvingsmogelijkheid leidt zowel tot een kasverschuiving van 2024-2028 naar 2023 als tot een tijdelijke derving van in totaal 103 mln euro in de vennootschapsbelasting (vpb) en de inkomstenbelasting (ib).

De raming is gebaseerd op het driejarig gemiddelde van de afschrijvingsposten 'machines en installaties' en 'overige afschrijvingen' in de aangiften vpb en ib in belastingjaren 2017, 2018 en 2019. Hoewel deze data betrouwbaar en volledig zijn, is de representativiteit ervan voor de raming in grote mate onzeker. De financiële positie van bedrijven is immers in de coronajaren fors aangetast, net als de ontwikkeling van de vpb-ontvangsten.⁶ De aangiftdata zijn vervolgens gecorrigeerd voor de bedrijfsmiddelen waarop willekeurig afschrijven geen betrekking hebben. Deze correctie is gebaseerd op data van het Centraal Bureau voor de Statistiek in de jaren 2017 - 2019, waarna het totale investeringsbedrag in de uitzonderingscategorie is geschat met vuistregels die inherent onzeker zijn.

Ook aannames over gedragseffecten maken de raming hoog onzeker. Verondersteld wordt dat 50% van de bedrijven die voor de regeling in aanmerking komen en die een positieve vpb- en ib-aangifte hebben, daadwerkelijk gebruikmaken van deze verruimde afschrijvingsmogelijkheid. Deze 50% is een redelijke maar onzekere aanname. Het totale investeringsbedrag per jaar wordt voor de ramingsjaren constant verondersteld. Dit is een redelijke aanname vanwege de tijdelijkheid van de maatregel en doordat bedrijven enkel een liquiditeitsvoordeel genieten. Vervolgens wordt verondersteld dat 20% van het investeringsbedrag uit 2024 wordt verschoven naar 2023, deze aanname gaat gepaard met meer onzekerheid en kan niet

⁴ Uitgezonderd van deze verruimde afschrijfmogelijkheid zijn o.a. vliegtuigen, schepen, goodwill, personenauto's en overig wegvervoer.

⁵ Normaliter zou er sprake zijn van een lineaire afschrijving van maximaal 20% gedurende minimaal vijf jaar.

⁶ Verdieping Macro Economische Verkenning 2023, CPB Raming, 2022, ([link](#)).

empirisch worden onderbouwd. De volgende grove aanname is dat het investeringsbedrag gelijk is aan het afschrijvingsbedrag. Dit bedrag wordt vervolgens over vijf jaar wordt afgeschreven. De afschrijvingstermijn van vijf jaar is de minimale toegestane afschrijvingstermijn. Het is een redelijke aanname dat bedrijfsinvesteringen die niet in de uitzonderingscategorie vallen vrijwel allemaal in vijf jaar kunnen worden afgeschreven. Deze aanname kan echter ook niet empirisch onderbouwd worden.

De raming is ten slotte gecorrigeerd voor mogelijke faillissementen onder bedrijven die gebruik hebben gemaakt van willekeurige afschrijving. Het ingeschatte faillissementspercentage van 1% per jaar is een ruwe inschatting op basis van het gemiddelde faillissementspercentage over de periode 2017-2020 uit CBS-data. Dit percentage bevat faillissementen van alle rechtsvormen, behalve van eenmanszaken, en wordt vanwege de financiële gezondheid van bedrijven die willekeurig afschrijven redelijk geacht. Om de netto contante waarde van de kasstroom te berekenen, is vervolgens gerekend met een discontovoet van 2,5%.

Het CPB beoordeelt de raming als redelijk en neutraal, maar beoordeelt deze gezien de opeenstapeling van aannames ook als hoog onzeker.